

Příloha 1: Pracovní list k rozhovorům

Pracovní list – ROZHOVORY

- Základní údaje

Jméno respondenta: _____

Věk: ____

Jak dlouho v Manětíně žije: _____

Pozice/role: _____

- Etika výzkumu:

- uvedení jména vs. anonymita?
- zveřejnění celého znění rozhovoru v DP?
- svolení k použití výsledků?

OKRUHY

ŽP, doprava, zaměstnanost, podmínky k podnikání, občanská vybavenost, cestovní ruch, sociální sféra, kulturní potenciál, další problémy (školství, sport, spolky, samospráva)

- úvodní otázky na úvod:

- Jak se Vám v Manětíně žije?
- Jste tu spokojený?
- Byl byste rád, kdyby tu zůstaly i Vaše děti? Proč?
- Má Manětín nějaké výhody a nevýhody proti jiným sídlům?
- Myslíte, že se bude dále dobře rozvíjet nebo se spíš bojíte, že se jeho stav zhorší? Proč?

Otázky „oklikou“ vs. *konkrétnější otázky (kurzíva)*:

□ ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A PŘÍRODA

- Líbí se vám zdejší příroda a krajina?
- Myslíte, si že je zdejší příroda něčím zvláštní oproti jiným místům? Čím?
- Myslíte si, že je Manětín místo vhodné pro život vašich dětí? / dalších generací? Proč?
- Myslíte si, že z hlediska kvality životního prostředí je Manětín místo vhodné pro život vašich dětí? / dalších generací? Proč?
- Máte nějaký speciální vztah k určitým místům (přírodě) v Manětíně, v okolí Manětína?
- Myslíte si, že může být Manětín a jeho příroda lákadlem pro turisty? Proč?
- Myslíte si, že by se do Manětína mohli kvůli zdejší přírodě stěhovat noví obyvatelé? Proč?

- *Jak hodnotíte stav životního prostředí v Manětíně?*
- *Dal by se stav životního prostředí nějak zlepšit/zhoršit? Jak?*
- *Vidíte zde nějaké hrozby, které by mohly zdejší přírodu výrazně narušit? Jaké?*
- *Je pro budoucí rozvoj Manětína stav a kvalita životního prostředí a přírody vůbec důležitá?*

+ zakomponovat vztah průmyslu a životního prostředí v Manětíně, zjistit, zda hraje větší roli pro zdejší obyvatele spíše zachování čistého životního prostředí nebo rozvoj průmyslu a nabídka pracovních míst, zjistit, zda konkrétní respondent má nějaké povědomí o důležitosti ochrany přírody a životního prostředí a o udržitelném rozvoji

□ DOPRAVA

- Dojíždíte často? Kam, za jakým účelem, jak často?
- Využíváte k tomu veřejnou hromadnou dopravu nebo dáváte přednost vlastnímu způsobu dopravy – vlastnímu automobilu (kolu, motocyklu)? Proč?

- *Je podle Vás dopravní obslužnost a dostupnost větších měst z Manětína a zpět dostatečná? Proč?*
- *Dala by se podle Vás nějak zlepšit? Jak?*
- *Vyhovuje Vám frekvence místních autobusových spojů?*
- *Přivítal/a byste posílení hromadné dopravy ve všední dny/o víkendů?*
- *Chápete jako výhodu/nevýhodu, že přes Manětín nevede železnice? K čemu by mohlo vést zavedení železniční dopravy?*

- *Vnímáte zdejší možnosti hromadné dopravy jako dostačující pro budoucí rozvoj Manětína? V čem by podle Vás mohly možnosti hromadné dopravy rozvoj Manětína brzdit?*

+ otázky podle konkrétního respondenta – pokud půjde o studenta, zaměřit se na dojíždění do škol – kam dojíždějí, kolik času jim to zabere, jestli raději dávají přednost ubytování na internátech nebo dojíždění, v čem vidí výhody a nevýhody obou těchto možností

+ pokud půjde o dojíždějícího za prací – kam dojíždí a jakým způsobem dopravy, v čem vidí výhody a nevýhody daného způsobu dopravy (vlastní automobil, autobusy)

□ ZAMĚSTNANOST

- Čím se živíte? Kde jste zaměstnán/a?
- Jste se svou prací spokojen/a?
- Pracujete přímo v Manětíně nebo musíte za prací dojíždět?
- Myslíte si, že je v Manětíně dost pracovních příležitostí pro uplatnění mladých lidí?
- Myslíte si, že Vaše děti by zde mohly najít pracovní uplatnění nebo by to byl pro ně problém? Proč?

- *Myslíte si, že je z hlediska zaměstnanosti Manětín a jeho okolí spíše dobře nebo špatně?*
- *Dal by se stav zaměstnanosti nějakým způsobem zlepšit? A jak?*
- *Je v Manětíně podle Vás dost příležitostí pro to, aby se zde mohli uplatňovat i noví mladí lidé s vyšším vzděláním?*
- *Vidíte nějakou souvislost mezi odlivem a stěhováním lidí z Manětína a nabídkou pracovních míst v Manětíně a jeho blízkém okolí?*
- *Myslíte si, že má Manětín potenciál, aby se v tomto ohledu v budoucnu zlepšil, nebo se obáváte spíše zhoršení stavu zaměstnanosti?*

+ rozvést dané téma podle toho, zda je respondent zaměstnancem nebo se živí podnikáním (viz další bod)

□ PODMÍNKY PRO PODNIKÁNÍ, EKONOM. ROZVOJ

- V jakém oboru podnikáte? Proč jste si vybrali podnikat zrovna v daném oboru?
- Jsou Vaše podnikatelské aktivity dostačující pro Vaši obživu?

- Myslíte si, že má budoucnost v Manětíně rozvíjet podnikatelské aktivity?
- Myslíte si, že by ve vaší podnikatelské aktivitě mohli úspěšně pokračovat vaši potomci?

- *Jaké jsou podle Vás bariéry pro rozvoj podnikatelských aktivit v Manětíně?*
- *Dali byste přednost zlepšení ekonomického rozvoje na úkor dobrého stavu přírody, nebo naopak?*
- *Má Manětín podle Vás dobré podmínky pro nějaké investiční záměry? Pro jaké?*
- *Jaké jsou tu podmínky pro podnikání, co Vám tu chybí?*

+ zeptat se na myšlenku UR – vztah hospodářského rozvoje a ochrany životního prostředí; zjistit, zda respondenti mají vůbec o tomto konceptu nějaké povědomí

□ OBČANSKÁ VYBEVNOST

- Jste spokojen/a s životem v Manětíně obecně? Co patří mezi Vaše zájmy a jak je zde rozvíjíte?
- Jste spokojen/a s nabídkou služeb v Manětíně?
- Myslíte si, že Vaše děti mají (budou mít) možnost se rozvíjet v některých aktivitách? Myslíte si, že jsou zde dostatečné možnosti pro vaše potomky, aby zde měli spokojený život a nepodlehli by lákadlům větších měst?
- Chybí Vám tu nějaké možnosti pro to, abyste se mohl/a sami rozvíjet? (Naznačit, ve kterých oblastech – zájmy – sport, kreativita, kultura, vzdělávání, zábava, společnost...)
- Myslíte si, že je možné v Manětíně žít i bez častějšího kontaktu s většími městy?
- Považujete Manětín a vše, co nabízí za výjimečnější než ostatní města podobného typu a velikosti? (Srovnat např. s Dolní Bělou, Nečtiny). Proč?

- *Dokážete si představit, že byste v Manětíně strávil/a stáří? Jsou zde podle Vás dobré podmínky pro život starých lidí, důchodců? Jsou zde v tomhle ohledu dobře zajištěné služby?*
- *Považujete za dostatečnou nabídku zdravotních služeb? (problém zdravotnických služeb, dojíždění starších lidí k lékařům)*
- *Jakou roli podle Vás hraje úroveň občanská vybavenost pro budoucí rozvoj města?*

□ CESTOVNÍ RUCH

- Doporučil/a byste někomu známému návštěvu Manětína? Co byste mu doporučil/a v Manětíně navštívit?
- Jaká jsou podle Vás největší lákadla pro turisty?
- Myslíte si, že je Manětín pro turisty něčím atraktivní?

- *Myslíte si, že jsou zde služby pro cestovní ruch na dobré úrovni a napomáhají k celkovému rozvoji a reprezentaci obce navenek?*
- *Jaký máte vztah k turistům přicházejícím do Manětína? Vadí vám to množství, nebo si naopak myslíte, že by sem mělo jezdit turistů více?*
- *Je podle Vás dobře zajištěná „propagace“ pro to, aby do Manětína jezdilo dostatek turistů?*
- *Jsou zde pro turisty dobré podmínky pro rekreaci?*
- *Myslíte si, že v Manětíně chybí něco zásadního, co by mohlo ovlivňovat příliv turistů?*
- *Mohlo by podle Vás ohrozit a zmenšit příliv turistů v budoucnu? Co by to mohlo podle Vás být?*

+ souvislost se stavem přírody, občanská vybavenost, dopravní dostupnost

□ SOCIÁLNÍ SFÉRA

- Máte přímo v Manětíně hodně přátel? Pokud ne – v čem si myslíte, že je problém při navazování vztahů?
- Dokázali by místní lidé pracovat jako tým v případě například nějaký krizových situací? (Povodně...)
- Panuje mezi místními vzájemná solidarita?

- *Jsou podle Vás místní obyvatelé otevření novým věcem? (například zmínit koncept UR, MA2I)*
- *Mohli byste se v případě nouze na někoho z Manětína spolehnout a případně požádat o pomoc? (i někoho mimo příbuzenstva)*
- *Pokud ne – v čem jsou podle Vás zdejší lidé uzavření?*
- *Je veřejný společenský život v Manětíně plnohodnotný? Může podle Vás nějak napomáhat i ke vzájemné solidaritě místních a upevňování vztahů? Nebo v tom vidíte nějaký problém?*

+ probrat demografické složení obyvatel – problém, že převažují starší lidé a mladá generace se stěhuje do větších měst, proč, v čem je problém, co by mohlo mladé v Manětíně udržet, co je naopak odrazuje, jaký může mít vliv takovéto složení obyvatelstva pro budoucí rozvoj

□ KULTURNÍ POTENCIÁL

- Chodíte v Manětíně často za zábavou? Na jaké druhy akcí chodíte nejraději a nejčastěji?
- Kdy a na jaké akci v Manětíně jste byli naposledy? Jak byste to zhodnotil/a?
- Uvítal/a byste v Manětíně více kulturních akcí a zábav? Nebo Vám tento stav přijde dostačující?
- Chybí Vám v oblasti pořádání akcí a zábav něco? Jaký druh Vám zde nejvíce chybí?

- *Pokulhává podle Vás Manětín v pořádání kulturních akcí oproti jiným blízkým městům podobného typu?*
- *Vidíte Manětín jako specifický z hlediska nějakých kulturních charakteristik? (Například nářečí, slang...)*
- *Udržují se podle Vás v Manětíně tradice? Je to pro Vás důležité? Je to podle Vás důležité pro rozvoj obce?*
- *Zapojují se představitelé obce (MÚ) do iniciativy a pořádání kulturních akcí a zábav?*

- DALŠÍ PROBLÉMY – stav školství (možnosti vzdělání, úroveň zdejší základní školství, mateřská školka, dojíždění dětí, spolupráce úřadu a škol), **fungování samosprávy v Manětíně a zapojování místních lidí do samosprávy, sport a sportovní využití, spolky a jejich fungování.**

Přímé otázky na závěr:

- zeptat se na budoucnost Manětína, co podle respondentů bude hrát největší roli, jaké jsou největší **hrozby**, které by mohly rozvoj znemožňovat nebo brzdit, a jaké jsou naopak **příležitosti** a silné stránky, které by mohly Manětín posunout dál => co podle respondentů bude v horizontu 20 let sehrávat nejvýznamnější roli

Příloha 2: Příklad přepisu jednoho z rozhovorů

V = výzkumník

R = respondent

V: Jak dlouho žijete na Rabštejně?

R: Kolik to je, 4 roky letos.

V: A odkud jste se sem přistěhoval? Nebo jak jste se sem dostal vlastně?

R: No postupně. Narodil jsem se v Liberci, 10 let jsem bydlel v Praze, dva roky v Austrálii v Sydney, pak ještě asi rok v Praze a potom v Rabštejně.

V: A proč jste si vybral zrovna Rabštejn?

R: Zamiloval jsem se.

V: To jste tu byl nejdřív třeba jako turista a potom ...?

R: No, my jsme přijeli vlastně kdysi do Dersiebova mlýna tady v Manětíně a prostě moc se nám tu líbilo. A pak jsem myslel, že to bude taková platonická láska, že budu bydlet někde v nějakém veleměstě a budu sem jezdit, respektive budu si říkat, tak jednou se sem přestěhuju, až mi bude 60 a bude to takovej rodinnej folklór. No, ale mezitím jsem se poznal se svou současnou ženou a protože ta byla akční a ta řekla, tak to teda žádný takový, když jsi se chtěl stěhovat tak se stěhujem. Takže jsme se přestěhovali a nelitujem.

V: Takže jste tady teda spokojenej? A nechybí Vám tady něco? Kdybyste to mohl nějak shrnout třeba, proč se Vám tady líbí.

R: Hm. No je to území, které má zajímavou historii, z hlediska krajinnýho je velice malebný, a památkovýho taky. Podle mě tady žijou fajn lidi. V podstatě zatím jsme neobjevili nic, s čím bychom byli nějak výrazně nespokojení. Samozřejmě jsme považováni za uprchlíky z blázince, protože zatím co se všichni stěhujou do velkých měst a utíkaj, tak my jsme to udělali přesně opačně. Manželka je rodačka z Prahy, takže. A ta je tady taky spokojená.

V: A byl byste rád, kdyby tady chtěli žít i Vaše děti? Myslíte, že by tady chtěli zůstat?

R: No určitě. Byli bychom rádi, ale to se nestane.

V: A proč si myslíte, že se to nestane?

Já myslím, že každá další generace jde prostě proti tomu extrému, takže zatímco můj děda s babičkou byli třeba hodně skromní, a žili řekněme ve starých domech. Moji rodiče se snažili všechno kupovat a modernizovat a než stihli dům přestavět tak jim ti rodiče umřeli a děti utekli. A tak si myslím, že ty děti to budou mít úplně obráceně. Ty se tady narodili vlastně, tak předpokládám, že pro ně to bude takový: "jééé, už abychom odsud vypadli.."

Prostě jakmile budou moct zdrhnout, tak to udělají. Navíc já si skutečně myslím, že dnešní doba je taková, že prostě svět je neuvěřitelně malej a myslím si, že kdyby ty děti žily třeba na území ČR, tak bychom si mohli ještě vejskat, že je máme blízko.

V: Myslíte se, že je tady zdejší příroda něčím specifická? Oproti jiným místům. Proč se Vám tady ta krajina líbí?

R: No, protože to životní prostředí je celkem málo narušený, je to tady taková původní krajina, je to krajina taková vyvážená, není to jenom samej les, nebo naopak samý bezlesí. I ta voda tady nějaká je, nemusíme tu stavět přehradu, to bych nechtěl. Takže jsou tu třeba rybníky, který postupně objevujem. Pro nás samozřejmě ta krajina má taky trochu jiný kouzlo, ještě i v tom, že jsme se tady ani jeden nenarodili, takže můžeme pořád něco objevovat. To mě velice baví, takže doufám, že teď už tu krajinu třeba známe, jako nechci se kasat, ale třeba stejně dobře jako leckterej rodák. Protože samozřejmě když se člověk někde narodí tak má takovou tu tendenci říkat si pojedu někam jinam, tam se pojedu podívat, ale za humna se vlastně nevypraví, protože mu to přijde prostě všední. My jsme úplně stejně postižení tím syndromem, protože od té doby co jsme se sem přestěhovali, tak třeba jsme víc tady po tom okolí chodili na výlety a podobně, než teď, protože se člověk musí starat o to, co je kolem něj. No ta krajina má třeba specifický to, že v podstatě jsou tady velký plochy, který jsou třeba chráněný. Jako oblast, nebo přírodní park Manětínsko, nebo Horní Střela. Další věc je i to, o čem se teď mluví, o té tmě. To znamená, že obloha je tady skutečně v noci tmavá a v podstatě je tady dominantní to, co tady dominantní má být, že tady nejsou žádný velký jako vysoký paneláky nebo nějaký neony, který by to tady narušovaly. Co v tý krajině určitě chybí, tak jsou cesty, protože i když se to nezdá, tak v podstatě spousta cest, když se člověk dívá na historický mapy, ani nemusí být sto let starý, ono stačí padesát, tak jich spousta zaniklo a dřív ta krajina měla prostě výbornou logiku, že lidi, který tady žili po staletí tak prostě přemejšleli, vesnice byly pospojovaný. My jsme to jednak díky tomu, že jsme lenoši a málo chodíme, a jednak díky tomu, že se dělaly velké širé rodné lány, tak jsme to zklikvidovali. Je to škoda, protože si myslím, že dneska když se zase lidi objevujou i tím, že čím dál tím míň hospodaří a víc třeba chodí na procházky a podobně, tak ty cesty chyběj v tý krajině. A samozřejmě když se bavíme o cestovním ruchu nebo takových věcech, no tak potom samozřejmě ty cesty chyběj dvojnásob.

V: Hmm a co životní prostředí kdybyste měl nějak zhodnotit?

R: Já si myslím, že je čistý no. Samozřejmě jsou tady určitý problémy, když se bavíme vlastně o údolí manětínskýho potoka, který je asi nejosídlenější, tak je samozřejmě problém s odpadníma vodama. To znamená, že nejsou čištěný. Další věc, která je problematická, tak je třeba intenzivní zemědělství v případě toho prasečáku, kterej je směrem na Brdo. Jak že se tam tomu říká? Ne Hradčany.

V: Slovany.

R: Slovany no no.

V: Tam byl problém nějak se smradem, že si na to lidi stěžovali dost.

R: No no a samozřejmě i to, že tady každej topí lokálně a třeba v případě tady manětínský kotliny, tak prostě když je inverze, tak to pak stojí za to no. Takže není to bez poskvrnny, to určitě ne, ale lepší než leckde jinde.

V: A myslíte si, že by příroda tady mohla být třeba lákadlem pro turisty?

R: Příroda by mohla být lákadlem pro turisty, ale myslím si, že přírodu my moc neumíme prodat. Protože tady je třeba hodně krásných míst, i třeba přímo v okolí Manětína, ale když se člověk podívá na to, v jakým jsou stavu, tak jsou zarostlé. Z vyhlídek tady není nic vidět. Chybí tady třeba nějaká naučná stezka, která by vedla prostě třeba v bezprostřední blízkosti města. Takže příroda je tady moc pěkná ale málo toho využíváme.

V: Takže potenciál by tady byl, ale není plně využíván. A viděl byste třeba nějakou možnost, že by se to tady v tomhle ohledu mohlo v budoucím vývoji zlepšit?

R: No určitě. Jako myslím si, že tam ten potenciál je a je škoda ho nevyužít. A v podstatě je to i ku prospěchu jednak samozřejmě pro zvýšení atraktivity, ale jednak i ku prospěchu místních. Protože jako to, že tady vznikne nějaká nová procházková trasa, to určitě není na škodu.

V: Takže i ten cestovní ruch by třeba mohl čerpat z té zdejší krajiny. A vy dojíždíte do zaměstnání, že jo? A každý den?

R: Každý den.

V: Vlastním automobilem nebo hromadnou dopravou?

R: No jak kdy. Někdy autem, nebo většinou autem. Někdy autobusem. Někdy chodím pěšky 5 kilometrů. Někdy na kole jezdím. Takže to tak jako střídám.

V: A myslíte si, že ty spoje hromadné dopravy, že jsou dostatečný?

R: Ne určitě ne. Jako já jsem původem dopravák a myslím si, že to není tak, že by spojů bylo málo, ale nejezdí tak, aby na sebe navazovaly a jako chybí třeba propojení, který by lidi mohli uvítat, jako pro nějaký rychlý spojení. Jako třeba, myslím si, že z Manětína kdyby jezdil autobus dál na Úněšov a tam byl přestup na rychlíkovéj autobus do Varů a do Plzně, tak si myslím, že by se třeba Manětínsko zpřístupnilo mnohem víc a možná by to bylo i rychlejší. Do Varů určitě, do Plzně stoprocentně. Na druhou stranu, když si vezmu ten směr k nám na Rabštejn, tak kdyby jezdil až třeba do Žihle, tak by prostě taky ty spoje na sebe navazovaly. A o víkendu, to si vlastně hrajeme na cestovní ruch, a o víkendu je to spojení sem dost tragický. Určitě se nedá očekávat, že sem pojedou autobus každou hodinu nebo půlhodiny, to není reálný, ale myslím si, že i s tím současným počtem spojů by se dalo jako lecos vymyslet. Můžou ty autobusy třeba jezdit i na zavolání do některých míst nebo zajíždět, to se taky dá. To znamená, když nikdo zrovna nepotřebuje, tak ten autobus tam nemusí zbytečně zajíždět a naopak by se těch autobusů třeba mohlo nabídnout víc.

V: Takže v tomhle byste to tady viděl takový nedostačující. A třeba v budoucnu kdyby se to zlepšilo, tak by to mohlo Manětín někam zase dál posunout, a že by sem mohlo jezdit i víc lidí?

R: No tak ono to má vliv i na lidi, který tady bydlí. Protože já to třeba sám vidím, když my využíváme vlak do Žihle. Tak když třeba přijíždí rychlík a jsou tam třeba z Manětína dva

tří lidí, který tam někoho vyzvedávají u rychlíku, takže si myslím, že by to jako pomohlo i místním lidem, jako studentům.

V: Že kolikrát ty studenti jdou radši bydlet někam jinam, než aby museli dojíždět, protože je to dost časově náročný.

R: Ale samozřejmě co se týče návštěvnosti, tak taky. Třeba to, že sem teď nově zajíždí autobus o víkendu v sezóně s vlekem na kola. Tak i třeba tohleto by se dalo rozvinout, protože Manětínsko je šikovný na cykloturistiku, ale jako neví se o tom.

V: Ještě když se vrátím k tomu životnímu prostředí. Tak kdybyste si měl vybrat mezi tím, že by se tady více rozvíjel průmysl a tím pádem by tu vznikala nová pracovní místa, ale zase by to bylo na úkor té přírody a životního prostředí. Co by pro Vás hrálo větší roli?

R: Spíš zachování toho životního prostředí. I z toho důvodu, že nevěřím na zázračného investora, který by tady přišel a vytvořil tady třeba stovku pracovních míst. Další věc je ta, že pokud by jí tady vytvořil, tak si myslím, že by tam stejně nenašli uplatnění místní lidé, ale že by ty lidi za tou prací přišli prostě odněkud jinud. A ono to samozřejmě souvisí i s lidmi, kteří tady jsou. V podstatě pokud by se tady něco vyrábělo a vzniklo by tady těch místo pravdu hodně, ano kdyby to teda byla nějaká vývojářská firma, tak aby nebylo potřeba nic přepravovat, ale to je hodně málo pravděpodobný, takže spíš by to bylo něco, co by vyžadovalo jako hodně zvýšení dopravy, tak na to ty silnici tady prostě nejsou. Manětín nemá obchvat, prostě by jich víc jezdilo tady přes náměstí a podobně. Samozřejmě jinak bych se na to tvářil, kdyby to byla nějaká chemička nebo něco, co by byla nějaká uklizená výroba, která by neměla bejt někde jinde. Něco jiného by třeba byla pila, že jo. To je prostě něco logickýho, co navazuje na to, co tady je, že tady máme lesy. I když zrovna třeba ta pila je hodně náročná co se týče dopravy, tak ale pak to samozřejmě má nějakou logiku.

V: Takže asi hlavně záleží taky na charakteru, co by to bylo, že jo. Ale obecně by větší roli teda pro Vás hrála ta příroda.

R: No myslím si, že by ta podnikatelská příležitost nebyla takovej zázrak. A jako ta krajina se strašně snadno zničí a pak už se nedá nijak nahradit.

V: A napadaj Vás třeba nějaký konkrétní hrozby, co by tady mohlo v budoucnu tu přírodu nějak ohrožovat?

R: No, myslím si, že žádná jako úplná taková akutní hrozba asi není. Samozřejmě postupně to, že k ní lidé ztrácejí vztah, k té přírodě, to znamená, že se dostáváme do situace, že když má člověk nějakou zahrádku, tak to je jeho království, to si opečovává, ale pak ten bordel vyhodí hned prostě první metr za plotem. A to samý samozřejmě i co se týče třeba i toho, že se ty lidi nekoukaj na to, co se pálí v kotli a nahází tam všechno. To souvisí i s tím, že mají i hlouběji do kapsy. Jako myslím si, že to může být nějaká neuvážená výstavba, ale myslím si, že v tuhle chvíli to není jako takovým přímým ohrožením. To, co je třeba teďka navrženo v územním plánu, nebo kde to je, tak jako přímým ohrožením to není, když bych řekl, třeba krajinného rázu nebo tak.

V: No a když bych teď skočila na další téma, tak většinou co jsem se ptala lidí, tak vidí velkej problém v zaměstnanosti a v pracovních příležitostech. Jak to vidíte vy?

R: No, když se to vezme statisticky, tak tady není zas tak extrémní nezaměstnanost, ale je to daný samozřejmě i tím, že spousta lidí za tou prací jezdí do Plzně nebo jinam, a to i tak, třeba, že jsou přes týden někde jinde a sem se vrací třeba na víkend, pomalu v roli luftáků, akorát že tady jsou statisticky hlášený, jsou vedení jako místní. Určitě je vždycky dobrý, když je jako nejvíc pracovních příležitostí v místě, ale nevěřím prostě úplně na to, že tu bude nějaká extra průmyslová věc, spíš si myslím, že by jako větší roli mohl hrát třeba ten cestovní ruch, kterej by tady mohl pomoci udržet různé služby, doprovodný. Anebo nějaká taková, řekněme nějaký různý tradiční výroby. Dovedu si představit, že tady vznikne něco nebo, že tady někdo začne rozvíjet, já nevím, třeba výrobu biomýdel, nebo něco jako je třeba v Krasíkově, nějaká mýdlárna a bude se prodávat. Něco takovýho co by prostě mohlo lidem dát práci a zároveň by nebylo nějak extrémně náročný na přepravu. Samozřejmě, to samý by bylo třeba i s nějakým hospodařením, ale to je dneska fakt okrajová záležitost, to prostě moc lidem práci nedá. Já třeba si myslím, že bych se spíš díval na to, aby se zrychlilo spojení třeba směrem na Plzeň a na jiný důležitý centra.

V: Hmm, aby to potom nebylo tak náročný na dojíždění.

R: Aby to nebylo tak hrozný prostě to dojíždění, ale určitě každá jakoby pracovní příležitost, která nebude narušovat to prostředí a vznikla by tady, tak je to dobře.

V: A myslíte, že v budoucnu by tady mohl být potenciál, aby tady nějaká nová místa vznikala?

R: Myslím si, že to budou jednotky, nebo desítky míst, maximálně. Jako určitě velký počet tady nevznikne.

V: Spíš je to na těch lidech samotných, aby s něčím začali.

R: Ale jako já si myslím, že můžou vznikat spíš v blízkosti, že třeba s projektem zrychlení silnice, která vede z Plzně na sever do Mostu, tím že by se prostě posunula někam třeba mezi Kralovice a Žihlí, to když si člověk přepočítá, tak si myslím, že právě třeba Žihle, Mladotice a takovýhle místa, že mají daleko příhodnější podmínky, i tím, že jsou jakoby v rovině, nejsou v údolí, tak mají daleko příhodnější podmínky k tomu, aby se tam něco takovýho rozvíjelo. A myslím si třeba, že to je potom už tak blízko, když to zjednoduším, tak je v podstatě jedno, jestli je nějaká možnost zaměstnání v Manětíně přímo, nebo jestli je to třeba v Žihlí nebo v těch Mladoticích.

V: A Vám nevadí, že dojíždíte?

R: No já jsem naopak pyšnej, že se mi podařilo sehnat práci tak blízko, protože, ono se to nezdá, ale třeba ve velkým městě, jako byla třeba Praha nebo Sydney, tak jsem za práci dojížděl podstatně dál, ačkoli jsem samozřejmě jel v rámci toho města, tak se to nezdá, ale. Co se týče vzdálenosti tak to bylo prakticky stejný.

V: A myslíte si, že když jsou tu mladý lidi, a jdou třeba studovat pryč, že se sem mají potom za čím vracet?

R: Ne, nemaj. Bohužel.

V: Práci tady teda asi neseženou určitě.

R: Ne ne, no, práci tady seženou dost obtížně, těch míst je tady hrozně malinko třeba pro vysokoškoláky se prakticky takový místo skoro nedá najít. Pro ně je vlastně zaměstnavatel škola, úřad, případně možná nějaký jakoby jednoduchý podnikání, třeba, já nevím, tvorba webových stránek, nějaká grafika. To může být třeba určitá příležitost, ale to budou zase jednotlivci jo. To, že jako můžou ty lidi pracovat z domova taky, některý. Ale jako běžně ne. Myslím si ale, že jako možná do budoucna se bude víc rozvíjet třeba práce z domova, takže bude člověk zaměstnaný v nějaký firmě, ale bude mít takovou práci, že prostě tam bude jezdit třeba jeden, nebo dva dny v týdnu a zbytek bude v podstatě jedno, kde s tím notebookem na klíně sedí.

V: A když bych se ještě vrátila k tomu podnikání, myslíte si, že je tady vůbec v čem podnikat? Když se někdo rozhodne podnikat, má to tady vůbec cenu?

R: No, je to těžký, protože, jako reálně, podnikat ve službách, to téměř prostě nejde. Když si teda odmyslím cestovní ruch. Protože tady je dneska tak málo obyvatel, tak malá spotřeba těch služeb, že se dodneška divím, jaktože tady v Manětíně dodneška přežívají čtyři obchody a podobně. Takže to určitě jako ne. Lékárna, to jako fakt obdivuju. Muselo by to být něco, co by opravdu. Ten člověk by byl tak geniální, že to prostě objeví, nebo to okouká někde jinde a zjistí, že to funguje. Co se týče cestovního ruchu, tak ten samozřejmě určitou perspektivu by přines, ale v podstatě tak, jak je to nastavený teď, tak je to hrozně sezónní záležitost, to znamená kdo může, tak samozřejmě nechce být přes léto zaměstnaný a přes zimu na pracáku. Zároveň samozřejmě je to řehole, protože cestovní ruch se nejvíc odehrává v době, kdy všichni mají volný čas, to znamená, že i ten člověk chce mít volný čas, pokud to není taková práce, která se dá začít ráno a skončit odpoledne a pak má člověk veget. Naopak je to práce na víkend, na odpoledne i na večer. Co se týče nějaký výroby a podobně, zase se nebavíme o těch vysokoškolácích a podobně, protože ty když někde dlouho studují, tak prostě třeba nebudou se chtít žít rukama, a to teď nemyslím jako nějak, že bych to bral opovrživě. Naopak, jako když je někdo šikovnej řemeslník, je to super, ale většinou to tak jakoby mají. No takže, to taky moc ne. No a pak to teda musí být skutečně něco takovýho, že to ten člověk dělá z domova na dálku, nebo má někde nějaký zděněný kus pole, kterej ho živí, nebo ho napadne něco jako třeba výroba moštu u Hrušků a podobně. Ale to je zase hrozně málo šancí. Navíc samozřejmě dneska když si člověk už na tý vysoký škole většinou hledá nějakou praxi, nebo nějaký uplatnění, tak si tam samozřejmě naváže svoje sociální kontakty a pak už tam většinou zůstane no.

V: A napadly by vás třeba nějaký konkrétní bariéry, co by tady v Manětíně mohlo těm podnikatelským aktivitám bránit? Jestli lidí nejsou tady nějak závistiví nebo něco podobnýho.

R: No tak závistiví jsou průměrně, to znamená, že samozřejmě si záviděj, ale není to jako, neřekl bych, že to je nějaký extrém. Já si myslím, že to je jednak prostě určitá konzervativnost, která tady určitě je. To znamená, že nechtěj třeba zkoušet nějaký nové cesty. Jednak si myslím, že velkou bariérou je, že třeba potenciál zámku a vůbec toho baroka, který tady je, není využitý prostě, tak jak by se nabízelo. Třeba, já nevím, já bych se na tom zámku třeba snažil trochu prodloužit sezónu a tím trochu pomoci místním živnostníkům, pro který je léto vždycky spása, když si tady někdo něco koupí a tak. A mohlo by tady prostě něco vzniknout. Myslím si, že jako je tady bariérou, že je tady taky málo vhodnejch nebo dostupnejch prostorů, kde by se třeba dalo s něčím začít. Prostě

člověk tady může podnikat doma, což v lepším případě, kdy má barák a může tam mít jednu místnost vyhraněnou, tak to jde. Když se jedná třeba o bytovky a podobně, tak tam to většinou nejde. Klidně si dovedu představit, že by třeba byly dvě nějaký místnosti, který by se nabízely třeba jednoduše k pronájmu. A to je jedno, ať to bude třeba nějaká švadlenka, která tam bude šít anebo někdo, kdo si tam prostě natahá vrakoviště kompjůtrů a bude tam prostě programovat nebo něco takovýho. Jako ono by to asi nefungovalo, ale takovej mini podnikatelskej inkubátor prostě v miniaturním měřítku, by třeba aspoň jedno dvě místa mohl vytvořit. A Manětín je na tom prostě dneska tak, že každěj mladej, kterej neuteče, tak je prostě obrovská výhoda.

V: Takže velkej problém je tady odliv mladých lidí. Myslíte, že to souvisí jenom s tou zaměstnaností?

R: No tak souvisí to celkově i s životním stylem. Prostě ve městě je ten život, dá se říct, jednodušší. Všechno je blíž u nosu, je to takový dostupnější. Je tam jako dá se říct v uvozovkách víc zábavy, otázka je jaký, ale prostě, myslím si, že to je braný takhle.

V: Že to je taky takovej všeobecněj trend.

R: No a když si člověk zvykne, stráví tam nějaký léta.

V: No já už si to taky moc nedovedu představit, že bych tady teď měla být i přes týden. Už jsem si taky zvykla tak nějak na ten shon. I když občas je to super z toho města utéct a odpočinout si tu, pořád bych tam být nemohla.

R: No to jo, ale je to přesně jenom na ten odpočinek, to znamená, je to přesně takový to chalupářský vnímání, jako já tomu rozumím, a musím říct, že jako občas i sám mam takovej abst'ák, že prostě jako se jedu jen tak jako pod nějakou nejruznější záminkou, já nevím, se zastavím v Plzni na náměstí, nebo jedu třeba přes Prahu a jako pak zjistím, že mi to jako nic neříká, protože stejně nevím, co bych tam dělal. Leda si tam stoupnu na lavičku, a vypadam jak uprchlej vězeň a koukam na lidi no. Tak po pár desítkách minut mi to jako stačí a vrátím se zase zpátky.

V: No tak co ste psal, tak to vypadá, že tady máte aktivit až až. Asi se tady nenudíte.

R: To jo no.

V: A jste tady spokojenej s nabídkou služeb? Taková ta občanská vybavenost, je tady na dobrý úrovni?

R: No na velikost toho města to není úplně špatný. Na druhou stranu si myslím, že tady některý služby chybí. Asi nejvíc mi tady chybí to, co se mi líbilo třeba v Německu nebo v Holandsku - že existuje nějaká taková, jakoby v uvozovkách sběrna. Myslím sběrna ne kam se vozí šrot, ale kde se dá jako sehnat od rozbitejch bot až po objednávku speciálních baterií nebo výroby klíčů. Že to tam prostě přinesu, a že mi to ta služba prostě zajistí. Takže třeba já nevím každěj den, nebo dvakrát tejdně se odjede do Plzně a tam se to prostě oběhá. To si myslím jako, mě to až tak nechybí, protože já si tam můžu zajet sám, ale myslím si, že prostě tím, že tady je hodně jako seniorů, a myslím, že pro ně je spousta služeb nedostupná. To samý si myslím, že tady, já mam pořád takovou tu vizi, takovýho prostoru, že se prostě třeba vytvoří nějaký společný pracoviště, kde bude třeba pokladna

zámku, knihovna, infocentrum, podatelna městského úřadu. To znamená, že to bude prostor, kterej bude otevřenej sedm dní v tejdnu a bude zaměstnávat nějaký lidi a budu prostě vědět, že v nějaký běžný denní době je místo, kde si můžu takový základní věci třeba vyřídit, kde o víkendu mi to budou vytěžovat turisté, ale zároveň si tam budu moci půjčit knížku nebo zaplatit poplatek za psa, nebo něco zkopírovat, nebo tak, to si dovedu představit, že třeba takhle jednou bude fungovat i pošta. Netěším se na to, ale jednou pošta přijde s tím, že udržovat si takovýhle pobočky jako je Manětín je pro ně neefektivní, a že budou chtít to pracoviště třeba s někym spojit. Ale to může bejt třeba v obchodě to je jedno. Já to vidim zas z tý Austrálie, kde prostě v takovejhle městečkách pošty samostatně nebyly a bylo to součástí obchodu, nebo úřadu nebo tak, a v podstatě to bylo jakoby dovytížení lidí, kteří už tam pracovali. A to je samozřejmě nepopulární, protože sice by to zvýšilo komfort, ale zas by to znamenalo, že by nebylo potřeba tolik lidí na tu práci.

V: Nic takovýho toho základního vám tady nechybí.

R: Já myslim. Možná mě napadlo něco jako nekuřácká restaurace. Ale vim, že maj zase terasy tady.

V: A vy tady nějak rozvíjíte svoje zájmy?

R: No, díky tomu, že jsem takovej trochu egzot, tak možná jo. Ale dovedu si představit, že jako pro děti a podobně, že ta nabídka těch aktivit, není nějaká zrovna jakoby, že jsou oblasti, na který se třeba nedostává.

V: Hmm a co třeba? Napadlo by Vás něco konkrétního?

R: No. Je to spíš pocit, než jako asi realita. Protože přiznám se, že jako nabídku třeba kroužků úplně nemám zmapovanou, ale mě by třeba přišlo dobrý něco takovýho, co by třeba bylo zaměřenýho právě třeba zrovna na tu přírodovědu.

V: Jo jo, nějaká environmentální výchova.

R: No nebo třeba na patriotství. Tak to si myslim, že tady jako nějak rozvíjený není. A ono to trochu i začíná, jsou i daleko větší města, který učí ty děti, aby byly hrdý na to, odkud pocházej, protože s tím se zvyšuje šance, že se třeba jednou do toho místa vrátí.

V: A vy sám jste tady teda spokojenej s tím, jak se tady můžete nějak realizovat?

V: No, upřímně já jsem jako, působím jako v takovým národním měřítku, to znamená, že sleduju třeba nabídku já nevím různých akcí, jako ne jenom v Manětíně, ale prostě třeba i v Toužimi, v Kralovicích, ve Žluticích, v Nečtinech a tak dále, takže jo, z toho si člověk už vybere. Jako musim říct, že třeba jsem já, i teda naše rodina, zapojený do vícero aktivit, než kdyby jsme třeba žili ve velkoměstě, který je takový anonymní.

V: No někomu ta anonymita právě vyhovuje.

R: No, ale jako já jsem spíš takovej, že mě spíš baví ty aktivity vytvářet, než konzumovat, takže.

V: Takže jste spíš takovej místní aktivní občan.

R: No to ne, ale.

V: No tak ono je to potřeba.

R: Já zastávám názor, když jsou zakázány pokusy na zvířatech tak je třeba je dělat na lidech (smích). Takže, já nevím, třeba jsem zaregistrovaný na geocachingu, kešky nesbírám, ale umisťuju a podobně. Nebo třeba s tím skautem, ke kterému jsem přišel jako slepej k houslím.

V: A jak jste se k tomu dostal?

R: No protože jsem si říkal, že je škoda, že tady nic takovýho není, a protože jsem se těšil, že jednou tady budou někam chodit moje děti.

V: A ty děti o to mají zájem?

R: No dá se říct, že jo, tak kolem deseti dětí o to má zájem, ale jenom malá část je z Manětínska, ale prostě si myslím, že to nevedeme tak úplně jako, abych s tím já sám vnitřně byl spokojenej. Ono je problém sehnat jako lidi, který budou něco dělat, a jako klobouk dolů, před těma který se do něčeho takovýho pustili. Když to vidím, tady třeba ty volnočasový aktivity, tak hasiči teď stojej třeba na Lukášovi Šafrovi, sokol, ten jakžtakž jako taky funguje. Takže těch lidí je prostě malinko a jako nedá se tomu moc divit, protože to zas souvisí i s tím dojížděním. Když se člověk pak vrací večer domů tak už nemá ani čas ani chuť ani energii se pouštět do nějakých dalších věcí.

V: A dokázal byste si představit tady žít i bez nějakýho kontaktu s většími městy?

R: No tak, v podstatě ona je to trochu realita, v mém případě, protože já se do Plzně dostanu tak jednou za čtvrt roku, protože nemám čas tam jezdit. Takže.

V: Ani třeba nakoupit?

R: Ne.

V: Takže i na to nakupování Vám stačí to, co je tady?

R: Jo.

V: A vlastně dalším problémem tady taky je, že tu stárne populace. Viděl byste nějaký problémy, co tady důchodci musí překonávat?

No jako určitě. Třeba to, já o tom teda možná nejsem informovanej, ale myslím, si že tady neexistuje nějaký extra komunitní život, pro důchodce. Ne jako že si povídaj, ale že by to bylo tak, že prostě se nějak pravidelně scházej, že maj domluveno, že třeba každý úterý podvečer si jdou sednout do pizzerie a podebatěj o životě, o nemocech a o tom, co by se kde dalo dělat. Tak to není, nebo že by jako společně něco organizovali. To jsem viděl na Vysočině, že tam společně organizujou třeba zábavu, nebo vydali společně kuchařku. To se mi hrozně líbí takovýhle aktivity. Další věc, která je tak je to, že právě že jsou tady většinou sami, to znamená, že děti jim dávno utekly někam do města. Anebo ta generace

co teprve teď třeba odchází do důchodu. Pak i to, že v podstatě ty domy, ve kterých žijou, jsou samozřejmě trochu náročnější na údržbu, než kdyby bydleli třeba v nějakém bytě. A to, že taky třeba tady není jako vlastně bezúdržbový topení, to znamená, že si musí jako sami topit a skládat uhlí nebo dřevo. Kdyby tady bylo nějaký vytápění bezpracný, tak by se asi na druhou stranu třeba nedoplatili nebo tak. Ale třeba nějaká biomasa. Ale bylo by to asi jednodušší no.

V: Takže spíš byste řekl, že sami důchodci se asi nescházejí tolik, jak by mohli.

R: Ale tak oni se scházejí na základě toho, že se prostě znaj. Samozřejmě to asi není to, co to bejvalo. Já zase nemám to srovnání, ale jako myslím si, že lidi obecně jsou jako osamělejší a zalezlý prostě v ulitách. Stačí když se podívám na svou tetu na vesnici, která ještě před deseti patnácti lety věděla kde kdo co prostě proved, nebo s kým chodí, nebo s kým se pohádal a byli všichni u plotů a povídali si. Dneska řeší prostě, co bylo v posledních deseti dílech Ordinance v růžový zahradě a jako v podstatě jakmile začne večerní televizní program, tak se Manětín vylidní a lidi jsou zalezlí u obrazovek. To bych teda řekl, že nějak nevybočujem jako z nějakýho trendu.

V: A vy osobně byste tady chtěl strávit stáří teda?

R: No já bych si dneska vůbec netroufal jako tvrdit, co bude ve stáří, natož třeba co bude za deset let. Tak mám takovou představu, prostě. Rád bych, ale těžko říct no.

V: A hraje vůbec podle Vás úroveň občanský vybavenosti nějakou roli v tom budoucím rozvoji?

R: No určitě. To rozhodně. Já si třeba myslím, že tady je určitě prostor ke zlepšování, formou toho, že já nevím. Ta škola jako si myslím, že je určitě klíčová pro to, jestli se sem třeba občas někdo přistěhuje, nebo tady bude jako chtít žít. Když to třeba bude rodina s dětma. Jako to, aby si tady lidi mohli aspoň nějakým základním způsobem nakoupit je taky důležitý. Přijde mi, že za čas bude potřeba, až jakoby vysloveně téměř všichni ty mladý utečou, tak že bude potřeba, aby to město třeba, aby třeba součástí ty čtyři bylo, aby třeba pomohli složit uhlí někomu do sklepa jo. Ale jako mě to nepřijde jako nenormální, to přirozeně potom vyplyne. Nebo že třeba ta služba někoho někam odvézt, když už sám nebude moci řídit a tak.

V: To by tady taky mohl být problém, to dojíždění někam za nějakými odbornějšími lékaři.

R: Tak třeba do Kralovic, tam jezdí lidi. Jezdí tam autobus, ten je k tomu doktorovi dokáže odvézt.

V: Takže ten základ tady podle Vás je, ale mohlo by se to klidně i zlepšovat.

R: Hmm hmm. Já si myslím, že cílem by mělo být, aby to, co tady teď je, aby se to udrželo. Jenže samozřejmě do budoucna je to všechno postavený na tom, že to v podstatě ty lidi mají na dožití, ať je to prostě lékárna, papírnictví, nebo jiný obchody, tak jako ve chvíli, kdy ty co to mají teď, a jsou prostě spokojený s tím málem, co to vynáší, tak ve chvíli kdy to oni nebudou chtít nebo nebudou moci dělat, tak už to po nich nikdo nepřevzme. Já si neumím představit, že prostě tady třeba jako do budoucna bude třeba

lékárna v tom smyslu, že se najde mladej lékárník, kterej jednou tu lékárnu převezme. Nebo to je třeba to samý s tím papírnictvím, nebo tady po Novákovi obchod.

V: A co vůbec si myslíte tady právě o zdejších lékařích?

R: No lékař, to je úplně to samý.

V: Takže sem třeba nepřijde nikdo nověj místo nich.

R: Ne, rozhodně ne.

V: A proč si myslíte, že by sem nikdo nový nechtěl jít?

R: No protože si nevydělá.

V: Kdyby tady třeba už měl klientelu.

R: No ale on jí tady nebude mít, protože na to aby se třeba uživil, tak potřebuje, já nevím, třeba dva tisíce lidí, na to aby ho to uživilo jako královsky. A jako zubařů nebo lékařů je obecně takovej nedostatek, že prostě vždycky podle mě budou volný místa, tam kde si vydělá víc. Pokud sem nebude mít vysloveně vazbu, že by odsud pocházel, tak si myslím, že ho nic nebude prostě tlačit, k tomu aby sem šel.

V: No protože zubařka ta si myslím, že už má brzo do důchodu, nebo už je v důchodu. Takže je tady taková obava, jestli by sem šel vůbec někdo nověj.

R: No. Já myslím, že ne. Jak velká ta klientela tady může být. Tak dejme tomu, že ten Manětín Nečtiny, třeba Štichovice, což je dohromady řekněme kolem 2 tisíc lidí.

V: I z Dolní Bělý sem jezdí lidi.

R: No a z toho třeba jako maximálně 1000 lidí k tomu zubaři jako reálně chodí. Zbytek chodí třeba k zubaři, tam kam chodí třeba do práce, to znamená do Plzně, do Varů apod. A jako možná se pletu, ale myslím si, že jako možná zubař nejspíš sem jako půjde. Protože jako ta zubařina je nejdělečnější z těch oborů, takže ten dejme tomu by si tady ještě vydělat mohl. Ale prostě praktik a nebo dětskej, nevím nevím.

V: A vy sem chodíte k doktoru, jste tady zaregistrovaněj?

R: Ne. K paní zubaře chodím do Žihle a k praktikovi taky.

V: A myslíte si, že ta kvalita tady je špatná? Proč nechodíte sem?

R: To ne, to si nemyslím, ale v podstatě to tak nějak vyplynulo, že my jsme se s paní zubařkou už znali, takže to bylo tak jako ze známosti. No a zastával jsem názor, že by jako nebylo ideální, mít každýho doktora někde jinde. Jako navíc třeba z Rabštejna je to i blíž. Ale jako připadám si jako takovej ideovej diverzant, že v podstatě tím, že máme, jsme registrovaný někde jinde, tak tím to vlastně tak trochu tady podkopáváme. Ale jako myslím si, že nejsme rozhodně sami. Slyšel jsem teda různý hodnocení pana doktora Stehlíka a podobně. A myslím si, že jako obecně maj dneska lidi spíš tendenci si hledat doktory tam,

kde pracujou. Protože je to jednodušší a v podstatě se tam pak můžou z té práce zastavit a já si myslím, že kdyby to každé měl napsaný na čele, tak minimálně půlka Manětínska, Nečtínska a podobně bude registrovaná někde jinde.

V: A ještě když jsme se bavili drobet o tom školství, myslíte si, že ta základka tady je na dobrý úrovni?

R: Ale třeba když to prostě srovnám. Nechci být příliš kritický no. Já si myslím, že jakoby manětínská škola je trochu taková jakoby, nevím, jestli ospalá. Já teda nejsem jako nekritickým obdivovatelem třeba nečtínský školy jo, ale myslím si, že jakoby ta škola objektivně asi je jako kvalitnější v tuhle chvíli. Ona si to může dovolit, protože samozřejmě je tam málo dětí. Kdybych měl tady školy, co jsou tady v okolí - jako Manětín, Nečtín, Žihle, nějak srovnávat, tak bych jako Nečtín si dal na první místo, Žihle na druhý, a Manětín na třetí no.

V: A v čem si myslíte, že ty Nečtín jsou na tom v tomhle líp?

R: Ne líp. Ono je to prostě samozřejmě i daný tím, že tam dávají děti i rodiče, který se hodně zajímají o to, aby se ty děti nějak víc rozvíjeli a tak. Ona ta škola je malá a je to prostě takovej rodinný přístup. Já si myslím ale, že manětínská škola je taky relativně malá, a já neříkám, že je špatná. Zase když to srovnám se školou třeba ve Žluticích, tak ta manětínská si myslím, že je lepší, ale jako nevím no, přijde mi, že by mohla být jako víc taková kreativnější, víc se zapojovat. Je to samozřejmě otázka, jako čekám, že to samozřejmě může dopadnout jakkoli, ale paní ředitelka má asi 2 roky do důchodu a pokud tam pak teda bude výběrko, tak je otázka, kdo bude jejím nástupcem a jak určí směr no. Já to teďka beru z kontextu toho, že dřív tady byla manětínská škola považována za vyhlášenou, že se říkalo, že je fakt jako hodně dobrá. Myslim si ale, že je taková průměrná. Jako že neurazí ani nenadchne. Pokud jde o školku, tak tam to teďka asi trochu nabralo nově vítr se změnou ve vedení. Samozřejmě ta budova je dost hrozná i ten areál, ale díky tomu, že teďka se jakoby připravuje jako ta zahrada a podobně, tak to jí jako třeba trošku zhumanizuje. Já osobně si myslím, že jako takhle na malejch městech je nejefektivnější, když ta škola a školka jsou provozovaný společně. Myslim si že je to lepší i s ohledem na přechod těch dětí. Ale jako jsem moc rád, že tady ta škola a školka je. A v tomhlectom jsme se teda zachovali jako patrioti, protože i když jsme to měli blíž jinam, tak jsme naši starší dcerku dali do Manětína do školky a počítám i s tím, že bude pokračovat do manětínský školy.

V: Já teda pozvolně přejdu k dalšímu tématu, už jsme se o tom drobet bavili, o tom cestovním ruchu. Vy byste osobně někomu známému třeba doporučil tady něco navštívit?

R: No rozhodně, já to doporučuju pořád.

V: Jo a třeba spíš přírodu nebo památky?

R: No, pokud jde o samotnej Manětín, tak je to taková defacto kombinace obojího, protože Manětín je prostě fenoménem barokním a v podstatě když se podívám na škarpy a na zámek a na kostel, tak to je samo o sobě hodně zajímavý. Ale zas bych neopomněl i tu přírodu, protože i se zámkem samozřejmě souvisí i zámeckej park, ten je moc hezký, a jako myslím si, že hodně lidí spěchá prohlédnout si zámek a pak někam dál. Je to škoda, protože ten zámeckej park je opravdu takový místo, který si myslím, že je hodně

nedocenený. Jako jsem nerad, že se zámeckej park málo zapojuje třeba do toho dění při různých akcích, že se ty akce jako spíš konaj jinde, než tam. Jako je to samozřejmě i daný tím, že město a správa zámku jsou dvě rozdílné instituce. Pro mě má osobní kouzlo, možná je to tím, že jsem přistěhovalce, ale prostě jako na vyčistění si hlavy si tam sednout a sledovat, není to špatný. A jako že má i dvě části, vzadu je taková přírodní, před potokem je taková ta okrasná.

V: No za potokem, tam to dřív vypadalo úplně jinak.

R: No já jsem viděl fotky. Znáám to jenom z fotek, tak se mi to špatně porovnává. Obecně si myslím, že zámek má obrovské potenciál, i ve využití těch hospodářské staveb, včetně třeba i pivovaru, co je tam vzadu, atd. Tak to by mělo perspektivu. Dokonce tady si myslím, že v tom pivovaru měšťanským, kde je dneska to bejvalý OSP, dokonce by tam podle mě měl vzniknout nějaký hotel se sálem, a že by tam měl být i pivovar. Prostě já si myslím, že by si to Manětín zasloužil.

V: Jo jo, a v tom byste teda viděl, že by to mohlo hrát roli v tom budoucnu?

R: No, určitě. Třeba i Chyš, která zdaleka nemá nabídnout to, co Manětín, tak donedávna, dokud tam byl jenom zámek, tak tam byla návštěvnost někde kolem 5 tisíc lidí, a jak se tam otevřel pivovar, tak ta návštěvnost stoupla třeba na třicet tisíc. A to si vezme, že to je třicet tisíc lidí, který tam přijedou, který se tam najedí, který prostě tam něco utratěj a kterým, já nevim, třeba něco chybí a zajdou si někam k Novákům třeba do obchodu koupit baterie do foťáku nebo, no to je blbost, to už dneska tak často ne. Ale jako tyhle ty lidi samozřejmě jako utrácej i jinde, budou si chtít poslat pohled, tím pomůžou udržet poštu, vyberou si z bankomatu, tím pádem se nebude muset tolik vyplácet na provoz bankomatu. Jako já cestovní ruch nevidim jako samoučelnej, jako že to je super věc, ale já ho vidim především jako příležitost pro místní. To znamená, že to může třeba dát i někomu z místních lidí i práci. A myslím si, že s tím pivovarem, že by pak mohl i Manětín být využitelný v zimě, protože i v zimě má svoje kouzlo, a dneska prostě Manětín v zimě neexistuje. To je problém no. Já bych třeba dál rozvíjel to, já vim, že tam jsou netopýři, ale mě by se hrozně líbilo, kdyby třeba byla přístupná kostelní věž, kdyby se na kostelní věž dalo vylízt a byla z ní prostě vyhlídka na město. Stejně tak si myslím, že třeba, já nevim, tady z toho Orla apod, tak by tam třeba mohla bejt nějaká mini expozice nebo něco takovýho.

V: No tam se plánuje, že by se přesunulo infocentrum a že by tam bylo i nějaký malý ubytování.

R: No třeba.

V: No a nějaká taková infrastruktura pro ty turisty tady, jako třeba ubytování, restaurace a tak?

R: No pokud jde o restaurace, tak si myslím, že vlastně že to tak nějak jako odpovídá, že tady je prostě ta zámecká restaurace a ta pizzerie, tak ta nabídka je asi dostatečná, kdo chce atmosféru venkovský hospody, tak jde k Eretům. Prostě myslím si, že jako jsou tady tři hospody, který vařej a to je super. A jako myslím si, že kdyby tu byl třeba ještě ten pivovar, třeba s nějakou hospodou, to bych tam byl pečenej vařenej jako, bych chodil na manětínský pivo. Ale je to takovej boom teď, kterej prostě funguje a dovedu si představit,

že tak jako se jezdí na nečtinský zámek, protože tam jsou různé semináře a kongresy v uvozovkách, že tyhle věci by se mohli klidně odehrávat i v Manětíně tady v tom sále. Naopak na co nevěřím, tak je třeba zprovoznění toho hotelu, co je za kulturákem. Jako upřímně řečeno, já si myslím, že nejlepší by bylo, to vykoupit a srovnat to se zemí. Protože v dnešním stavu je to tak, že prostě reálných je málo věcí, který se tam můžou vyplatit. Jedna z nich je zřízení nějaký sociální ubytovny, jako parazitování na lidský bídě a to si myslím, že by zrovna Manětínu moc nepřineslo. Takže to bude chátrat, a nakonec to možná jednou stejně spadne. Využil bych radši stavby, který tady jsou no. Stejně tak je druhý zámecký pivovar, který je tam nahoře.

V: A současný stav toho ubytování tady?

R: Současný stav toho ubytování. Tak je škoda třeba Dersiebova mlýna, protože to je stavba, která má svoje kouzlo a je škoda že není využívána. A to je jedno, kdyby se tam bydlelo, nebo by se to využívalo na něco jinýho, ale prostě je to škoda. Ten pension nebyl jako špatnej. Možná je to teda daný tím, že to bylo první místo Manětínska, který jsme poznali no. Ale pak samozřejmě, myslím, že by se toho tady sneslo i jako víc.

V: A myslíte si, že by se to vůbec využívalo?

R: No přes léto určitě. Jako myslím si, že jo.

V: Kdyby sem jel třeba někdo já nevim, na týden, měl by tady co dělat?

R: No jako vyloženě na týden ne, ale když vidím, jak je obležený třeba ubytování na Rabštejně, tak si myslím, že tady by to taky bylo plný.

V: Protože většinou lidi právě říkají, že když sem přijedou turisté, tak tady vlastně není moc co dělat. Že za den to tady jakoby projdou ten zámek a konec.

R: No protože neumíme nabídnout třeba ty výlety, jako dneska si nechtěj lidi plánovat sami, ale chtěj je mít prostě nalinkovaný, a tady jako jsou zajímavý trasy, který se dají jít jo. Prostě já vidím hodně velkou příležitost pro příliv komunikaci s Nečtinama, ale prostě protože tam je pořád určitá rivalita, tak je to samozřejmě narušený, ale myslím si, že do budoucna by podél Manětínskýho potoka opravdu měla vzniknout cesta, jako taková v uvozovkách parková cesta, a že jako bude běžný i třeba že lidi z Nečtin pojedou do Manětína na kole tadyhle po té cestě, mimo silnici, a stejně tak i ten turista. Že by to byla prostě taková promenáda, promenáda podél manětínskýho potoka je vůbec taková dlouhodobá vize. Myslím si, že na procházky tady toho je hodně, výhledy nahoře u kapličky, Skalka, tak tam je opravdu kouzelný pohled na Město. Jako chybí tady prostě taková naučná stezka, která by nebyla extrémně dlouhá. Že by to turistovi zabralo třeba ten jeden den.

V: A co reprezentace obce navenek nebo v médiích? Myslíte, že by mohla být lepší?

R: Určitě, jako je ostudou třeba, že, teď nemluvim konkrétně přímo o obci, ale je škoda, že manětínský zámek nemá teď žádný kloudnej prospekt, respektive, když řeknu žádný kloudnej tak to bude stejný. Jako chápu, že sám o sobě je celkem známej, na poměry zdejšího regionu, ale rozhodně se propagujou i jakoby významnější památky. Dá se říct, ano, když ten člověk přijede, tak na ten zámek jde, a my třeba jako infocentrum na

Rabštejně, tak nemáme ten zámek jak přímo nabídnout. Dovedu si představit, že prostě jako Manětínsko by si mělo hlídat i jako okolí, aby tam byly dostupný materiály o tomhle kraji. Protože když přijdu do infocentra do Plzně, tak se tam potom o tom Manětínsku prostě nedozvím nic. Nedozvím se tam o akcích, který se tady konaj, o památkách, který tady jsou. Jako v tomhle určitě rezervy máme.

V: Takže by se to v tomhle mělo nějak zlepšovat spíš.

R: Hm, hm.

V: A co byste, jak byste zhodnotil místní občany? Máte tady nějaký přátele vyloženě?

R: Jo jo.

V: A myslíte si, že tady třeba není nějaký problém v navazování vztahů, když sem přijde někdo nový?

R: No myslíte jako, když sem přijde návštěvník, nebo když se někdo přistěhuje?

V: No spíš když se někdo přistěhuje, nebo i jako obecně.

R: No tak jako manětínská společnost je prostě jako normálně venkovsky konzervativní. To znamená, že samozřejmě, ten kdo sem přijde, ať už je to turista nebo nový obyvatel, tak ho prostě prolustruje do třetího kolene a skoro je nejhorší když nic neobjeví, protože když se objeví aspoň něco, tak to není podezřelý. Ale jako já si myslím, já jsem nikdy neměl pocit, naopak když to řeknu, tak mi daleko přátelštější přijdou místní lidi, než ty, který sem třeba jezdí na chalupu. A to možná souvisí i prostě, že jsem ten egzot na tom Rabštejně, protože ty lidi, který jsou tam na chalupě, tak jsou vyloženě proti, aby se tam cokoli dělalo, ale to je asi i v Manětíně. Prostě když sem tyhle lidi jezdí za klidem. Jako všichni jsou takový spokojený, že maj svůj klid no. A to je typická česká vlastnost, že lidi nadávaj na to, že není práce, že se tu nic neděje a potom, když prostě se něco děje, nebo sem někdo jede, nebo tu něco vzniká tak jsou proti, protože jim to narušuje jejich klid no. Ta společnost tady vymírá, ale kdyby se tady postavilo prostě padesát rodinnejch domů a nastěhovali se sem nový lidi, tak se ty místní budou tady cítit ohrožený, a je to logický. Ale myslím, že ta míra toho, že by se sem lidi nějak hodně stěhovali a nestlihlí se sžít, tak ta jako není zdaleka dosažená. Že klidně i kdyby se sem přistěhovalo dvakrát víc, než kolik se jich sem přistěhuje, tak by to klidně Manětín zvládl absorbovat.

V: Takže mezi místníma tady podle Vás asi panuje spíš taková vzájemná solidarita, než nějaká závist?

R: A tak závist, taková normální. Je to prostě společnost, která je postavená na starobylejch rodech, který tady jsou a maj tu příbuzný atd. Tak pak když sem přijde jakákoli nová rodina, to dříve byla třeba vaše rodina a dneska třeba naše, tak je to takový, že to trvá třeba jednu generaci, než tady ty lidi zakoření no. Při dnešním běhu světa, to asi takhle fungovat nebude, protože jedna generace přijde a druhá zdrhne. Ale já si toho třeba vážím, pro mě je hodnotou, že tady jsou lidi, který tady třeba generačně žijou 200, 300 let, a jsou tady takhle zakořeněný. Já si myslím, že to je prostě významná hodnota a že kolikrát se vymyslí nějaká fantasmagorie, tak právě tyhle ty lidi jsou s tím místem, tolik spjatý, že si ho začnou hodně bránit a že maj takovej ten zdravěj selskej rozum. A je to jako vidět třeba na rozdílu

mezi Sudetama a oblastí, která byla většinou česká. Manětín teda nebyl zcela český, ale většinou. A stačí se posunout za kopec a vidíte, jak je ta společnost tady relativně stabilní. Když třeba srovnám Manětín se Žluticema, kde mam tu čest pracovat, tak podle míry rozvodovosti, nějakýho násilí a alkoholismu, je to tady pořád jako ještě hrozně fajn.

V: A co kultura tady, nebo kulturní sféra, chodíte sem na nějaký akce?

R: No, tak odpovídá to tomu, co zaznělo teď. Lidi jsou jako konzervativní, je tu několik akcí do roka. Jako jsou to spíš akce společenský než kulturní. To znamená, že si jdou pokecat Pepa s Frantou, co je novýho a jaktože ta plzeň hraje tak blbě, ať už to jsou rybáři, myslivci, fotbalisti prostě hasiči, a jako co se týče nějaký kulturní stránky, tak jako, že by tady byla třeba nějaká extra nabídka pro mladýho, tak jako to třeba není. Jsou tady samozřejmě určitý fenomény, který se snažim využívat, že tady je třeba kruh přátel hudby, na zámku koncerty. Já jsem jako hudební analfabet, je to spíš taková kultivace pro mě, že na sebe nechávam tu hudbu působit. Jako jsem rád, že jsem se třeba teď mohl zapojit do přípravy dětskýho dne a podobně. V podstatě dá se říct, že v tomhleto směru jsou víc ulitlý třeba Nečtiny, kde maj prostě kapli a dělaj tam různý věci, který jsou z kulturního hlediska asi top jakoby. Akorát, že jim nikdo nerozumí a nikdo tam moc z okolí nepřijde, ale sjede se tam pár lidí z celý republiky. Ale všechno má něco do sebe, já si nemyslim, nevim, nepovažuju se zas až za takovýho kulturního odborníka. Třeba víc bych bral takový akce typu různých slavností a tak, těch by tady možná mohlo být i víc. Ale asi jsou tady takový, po kterých je tady poptávka no.

V: Jo jo, že tak nějak odpovídá tomu, co ty lidi tady chtějí.

Třeba co tady je super, tak se mi třeba líbí výlov rybníka, že se dělá tak jak se dělá. Jakože to jsou takový akce, kde se lidi prostě dají dohromady, asi bych ty akce nepovažoval ani za tak uzavřený, jakože. Jak vlastně když se bavim s panem starostou a on říká, já to chci vlastně dělat pro lidi odsud, a jako ty co jsem přijedou nebo ne, tak ty mě nezajímají. Jako nebránil bych se tomu, aby třeba když je teďka Plzeň 2015, tak aby si tady oni udělali nějakou akci. Bral bych to jako poctu tomu regionu, neházel bych jim klacky pod nohy, je to i hezký. Je tady jako hodně aktivit jako i cizích a ty bych podporoval. Třeba ta Luková. Ještě jsem chtěl říct jednu takovou akci, která mi přijde pěkná.

V: Zabijačku?

R: Jo jo tu jsem chtěl říct. Zabijačka no. Třeba ta zabijačka mi přijde, jako že to byl dobrej nápad a že to lidi dalo hodně dohromady. Jako přiznám se, že mi udělá třeba radost, že sem vozíme betlémský světlo a ty lidi se tady potkaj a jako jsou to takový jako v uvozovkách tradice, který jako docela fungujou no. Takže si nedovedu představit, že bysme třeba na výlov, na zabijačku prostě nepřišli. A kino ještě, to jsem zapomněl říct. Že je super, že se našla banda nadšenců, který se do toho pustili, to klobouk dolů jako.

V: Jo jo, to jsem taky teda nečekala, že by se to tady mohlo ještě někdy obnovit.

R: To i jako když to srovnám s většíma městama, třeba ve Žluticích, kde kino zdechlo a je zdechlý, nebo i s Plasama, Kralovicema, kde kina jsou, tak prostě rozhodně to není tak jako v Manětíně. Tam se hraje třeba s dvouletým odstupem a hraje se tam, já nevim, třeba pro pět šest lidí. Tak chápu, že se v Manětíně nepromítá zase tak často, ale je super, že ten

sál se podařilo obnovit. A taky je dobrej tem manětínskej divadelní podzim. Takže vlastně jako to není zas tak hrozný.

V: A co zapojování místních lidí tady do samosprávy? Nebo třeba i do těch akcí tady?

R: To je takový klasický český. To znamená, jako je tady skupina lidí, který remcaj, co by tady mělo všechno být lepší, je výrazně větší než ta, která se do toho aktivně zapojí. Ale zase bych neřekl, že je to tak hrozný. Třeba je hezký, že jako je tady dobrým zvykem, že třeba když jako někdo má, tak poskytne nějakou dar sponzorskou, že místní živnostníci něco daj. Takže to tady funguje docela dobře. Ale jako obecně si myslím, mně by se třeba líbilo, kdyby město mělo nějaký systém jako malejch grantů v řádu 5, 10, 20 tisíc korun max, a třeba jako na začátku i ten program vždycky vyhlásilo a různé spolky, nebo aktivní jednotlivci by se do toho mohli třeba hlásit. Že by bylo třeba jasné, že je možný něco třeba dofinancovat. Jako podporoval bych, hodně bych podporoval lidi k tomu, aby si třeba sami něco navrhli. Můžou to bejt třeba právě i senioři.

V: No a spolků je tady docela dost, ne?

R: Spolků je tady dost no.

V: A fungujou jako docela dobře, bych řekla.

R: No, myslím si, že většinou jo.

V: A město teda podporuje v současné době ty spolky nějak?

R: Já si myslím, že jo, ale tak jakoby, netransparentně. Že jakoby jsou nějaký tradiční akce nebo jsou nějakým způsobem zajištěný ty akce, který tady už jsou jako stávající, ale jako je třeba problém přijít s nějakou novou akcí. Když někdo přijde s nějakým novým nápadem, tak jako je dost těžký se podle mě prosadit. Ještě jsem se vůbec nezmiňoval taky o koupališti, to je vůbec taky fenomén, a prostě s těma jako dřevěnejma převlíkárnama a vypadanejma sukama tam, to je přesně ono.

V: Já si ještě pamatuju, když to bylo fakt v dobrém stavu.

R: No jakože, je to taky takový malebný místo, kde by se dalo ledasco vymyslet.

V: Si pamatuju, že když jsme byli malí tak jako fakt parta, bylo tam hrozně lidí. A teď už bych tam asi nevezla jako no, nevím proč.

R: No tak je tam liduprázdno no a tak. No ale já nevím pak třeba v Žihli maj tu lávku, že prostě přejížděj přes lávku nebo ve Žluticích je neckyáda. Jako takováhle sranda, to by tam prostě mohlo bejt no. Když to koupaliště tady je, tak by se dalo nějak takhle i využít.

V: Takže nějaký možnosti na pořádání nějakých takovýchle akcí by tady ještě byly.

R: Jako myslím si, že jo.

V: No ještě bych měla takovou závěrečnou otázku, nebo spíš prosbu. Kdybyste měl zhodnotit nebo nějak shrnout hrozby nebo naopak příležitosti, co by tady tak v horizontu

dvaceti let mohlo hrát roli v Manětíně. Co by ohrožovalo ten rozvoj, nebo co by naopak mohlo ten rozvoj nějak posunout?

R: No tak myslím si, že hrozbou je určitě to, že bude ubývat stále více lidí, který se budou chtít zapojit do správy věcí veřejných a do takového společenského života. Protože obecně bude ubývat lidí v aktivním věku. To samý jako rizikem může být, že jednou budou ubývat i ty služby. Vlastně defacto všechno, co souvisí s vylidňováním, to znamená, že Manětín dneska je velkej vlastně jako Pardubice, nebo Klatovy, jako rozlohou a přitom má tisíc obyvatel, což je prostě obrovské extrém. Udržet správu toho území je pak finančně hrozně nákladný jo. Takže tím jako může Manětín zaostávat. I vesnice který pod Manětín spadají, a jedno město samozřejmě, tak jako můžou být jakoby takovým velkým balvanem, protože budou vylidněný, ale bude potřeba se o ně furt starat. Protože i pro pět obyvatel se musí jako svítit a vyvážet popelnice a podobně. Takže to to město může jako stahovat ke dnu a zároveň třeba může mezi tím městem a mezi těma vesnicema docházet k určitým přenicím. Dneska myslím si, že když člověk někdy mezi ty vesnice přijede, tak pořád slyší, že furt se dělaj akce jako v Manětíně. I tenhleto vztah je jakoby důležitěj, protože Manětín jako město není jenom samotnej Manětín ale i ty další. Přijde mi třeba i to, že dost domů, který jsou kolem náměstí a kolem té hlavní silnice, tak jako slouží dneska jako chalupy nebo jsou na prodej. A ten život se jako odsouvá, že i v tom malým měřítku, že i tady v centru se to vylidňuje a odsouvá se to jako na kraj. Že ty lidi k sobě maj dál a není jakoby jednoznačný, kde se scházet. To jsou hrozby, že jo. Není to tak, že by tady nastával jako nějaký konec světa. A příležitost určitě vidím v tom zámku a obecně prodlužování turistický sezóny, pokud možno třeba i zimy. Jako vybudování aktivit, který tady můžou fungovat prostě celoročně. A zvýšení dostupnosti Manětína z velkejch center. A zároveň, aby ta veřejná doprava byla nějakým způsobem víc provázaná. Aby taky ta integrovaná, že se třeba zlevní i cestování do Plzně a tak. Protože vlastně ta jízdenka, kterou si tady člověk koupí, tak bude platit třeba i na městskou dopravu, což si myslím, že bude jako taky dobrý.

V: A co třeba evropský dotace.

R: Evropský dotace? Město docela čerpá, na infrastrukturu určitě. Myslím si, že teď bylo jedno volební období hodně čerpací, a teď jak už to bývá, bude hodně udržovací, že se budou splácet dluhy. Jako něco se vybuďovalo a nebylo toho rozhodně málo na poměry Manětína. Takže, jako takovou rychlostí, jako to bylo teď, to možná ne. Jako co je hodně velkou výzvou tak je prostě kanalizace. To je hrozba i příležitost zároveň. Samozřejmě příležitostí tady je to, že díky tomu, že je tady čistý životní prostředí, tak se sem prostě čas od času přistěhuje nějaká bláznivá rodina, ať už to prostě jsou Hruškovi, nebo Štikovi, nebo Fáberovi. Jako že ta oblast je prostě atraktivní pro blázný.

V: Jo jo, takže se sem ještě i stěhujou občas úplně nový lidi.

R: Jako čas od času se tady někdo takovej objeví no. A ono je to dobře. Kdyby se sem někdo nestěhoval a měli tady furt lidi děti prostě spolu tak.

V: A paradoxně mi přijde, že ty nově přistěhovalí, jsou pak tady takový nejakčnejší.

R: A to tak bejvá no, to bejvá obecně. Ať už to jsou prostě vietnamci a nebo Fáberovi, tak ono to je jedno. Tak jako většinou musej bejt prostě aktivnější, aby do té společnosti, která léta jako funguje, tak aby do ní zapadli no. Vždycky se říká, že když se jako člověk někam

přistěhuje, tak musí být minimálně stejně dobře, jako stejně se snažit jako ten místní, protože ten už to má jakoby generačně zasloužilý, že se jako do té společnosti zapojí no. A většinou to tak je, že když vlastně se přistěhujete do města, tak se tam taky jako snažíte v uvozovkách nějak prorazit a nějak zapadnout. To znamená, že musíte prostě si tam vybudovat všechno. Když se tam prostě přistěhujete z Manětína, tak jakoby musíte začínat od nuly no.

V: Ještě něco by vás něco napadlo?

R: Já bych řekl, že tou příležitostí je i ta příroda, že by bylo možný ji víc jako zapojit do toho turismu třeba, nebo i v tom smyslu, že by se třeba využily lesy, který tady jsou. Město má docela dost lesů, tak že by se třeba nechaly jako zpracovávat na biomasu a prostě i na topení a tak.

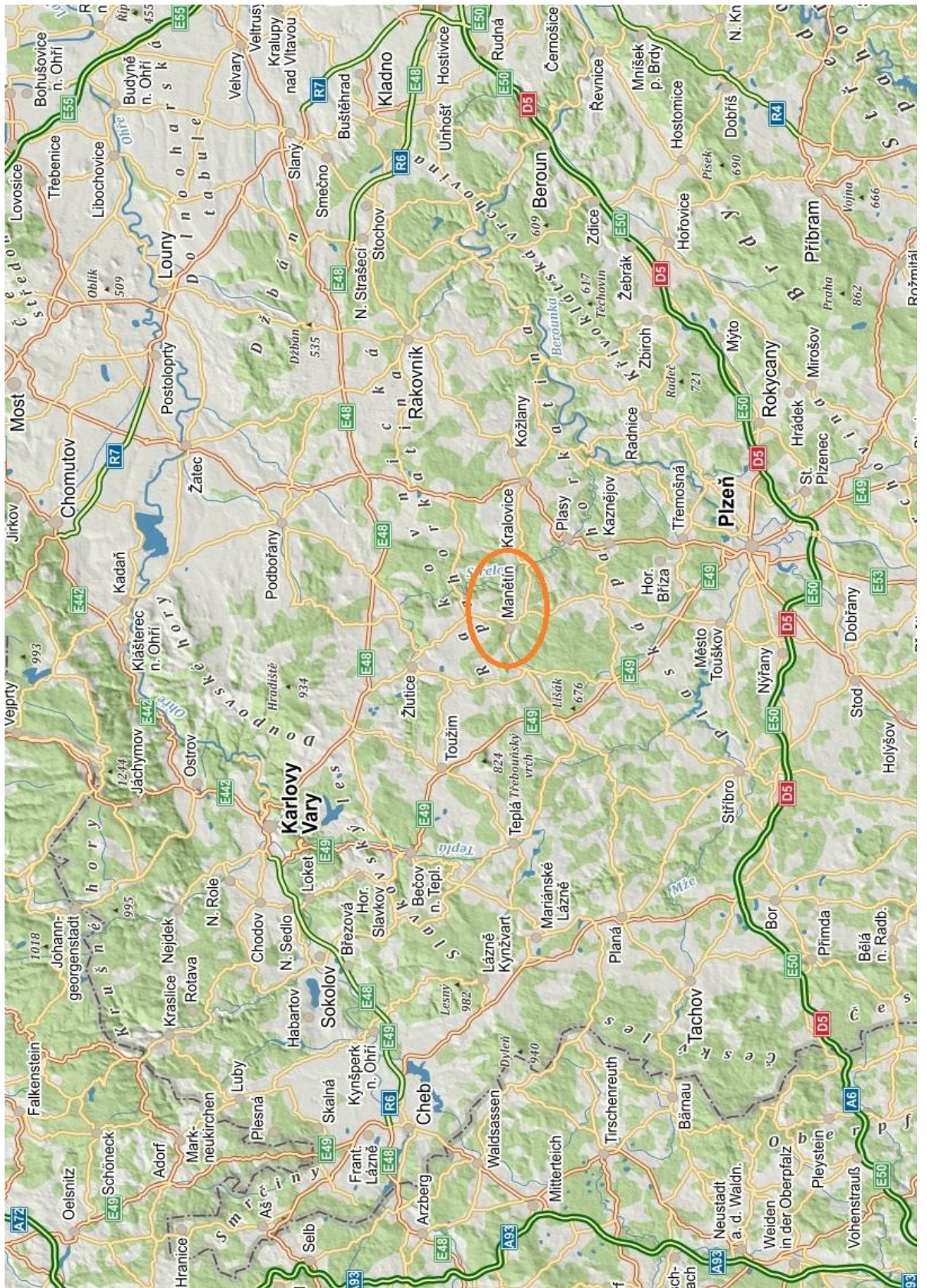
V: Takže tu přírodu využívat i jako přírodní zdroj.

R: No. Nebo třeba vyrábět z toho něco, nějaký brikety, palety, něco jako takovýho jednoduchýho, aby to dalo třeba lidem práci a bylo to takový, že to vychází jako z místa a tak.

V: No tak to bude asi všechno. Tak děkuju moc.

R: Dobře. Není zač.

Příloha 3: Geografická poloha Manětínska

Příloha 4: Fotografie Manětína a okolí

Manětínské náměstí a zámek – pohled z kostela sv Jana Křtitele (www.manetin.cz)

Manětín a Chlumská hora nad ním (www.manetin.cz)

Manětínský zámek a zámecká zahrada (www.manetin.cz)

Pohled na Manětín z východní části (www.manetin.cz)

Kostel sv. Jana Křtitele a základní škola stojící na náměstí – před opravou
(www.manetin.cz)

Kostel sv. Barbory a benzinová pumpa u silnice vedoucí od Plzně (www.manetin.cz)

Budova bývalého městského pivovaru (vlastní fotografie)

Chátrající budova bývalého hotelu (vlastní fotografie)

Kostel sv. Jana Křtitele po opravě (vlastní fotografie)

Fakulta humanitních studií UK

katedra magisterského oboru

Sociální a kulturní ekologie

U Kříže 8/661, 158 00 Praha 5-Jinonice

Projekt diplomové práce (DP) oboru sociální a kulturní ekologie

1. Jméno studenta, tituly: Bc. Petra Vaňková
2. Osobní číslo (UKČO): 73476815
3. Rok imatrikulace na FHS (IZV) UK (bak. studium, jinak mag. studium): 2011
4. Datum zápisu na katedru sociální a kulturní ekologie FHS UK rozhodné pro datum obhajoby DP: 27. 9. 2011
5. Názvy všech předchozích bakalářských (magisterských) prací, škola, obor a rok, kde a kdy byly obhájeny: Manželství jako instituce západní společnosti, ZČU – Filosofická fakulta, obor Sociální a kulturní antropologie, obhájeno v roce 2011 v Plzni
6. Předběžný název DP: Scénáře budoucího vývoje Manětínska
7. Obecný kontext (souvislosti tématu, širší rámec [zasazení „do světa“]):

V současné době celá naše planeta prochází velkými změnami. Objevují se jevy, které v minulosti neexistovaly a ty, které tu byly už dříve, získávají na intenzitě. Tyto změny se stále urychlují a nejsou již vázány pouze na lokálně, nýbrž jsou globálního charakteru. Právě globalizace je jedním z hlavních rysů dnešního světa. O globalizaci jakožto hlavní charakteristice dnešní tzv. „postmoderní“ společnosti mluví například Anthony Giddens, Zygmunt Bauman nebo Václav Mežřícký. Dnešní společnost se potýká s rozsáhlou krizí, jak ve sféře ekonomické, tak v oblasti stavu životního prostředí a jeho základních složek. Rychle se zvyšuje celkový počet obyvatel a roste tlak na využívání přírodních zdrojů. Dochází pak k degradaci těchto zdrojů a ke zhoršení stavu globálních životodárných biosférických systémů, jejichž rovnováha je důležitá pro existenci života na zemi vůbec. I když jsou tyto současné problémy globálního charakteru, je potřeba se zaměřit i na lokální a regionální úroveň těchto jevů. Jedním z nástrojů, jak tyto negativní jevy zmírnit, je uplatňování konceptu (trvale) udržitelného rozvoje. Trvale udržitelný rozvoj je mimo jiné založen i na předpokladu potřeby změn na úrovni lokálních společenství (např. na úrovni jednotlivých obcí – zavádění MA21 apod.). I jednotlivé obce, jejich představitelé a obyvatelé se musí zapojovat do nadregionálních struktur a zároveň si zachovat nebo nově vytvářet vlastní místní soběstačnost. Vedle globalizace totiž dochází i k tzv. glokalizaci, vzájemnému střetávání globální a lokální roviny. Globalizace není jednosměrný proces, ale to, jak se projeví v lokální dimenzi, závisí i na povaze a různých faktorech vycházejících z místního kontextu. Globální změny mohou tedy vycházet z lokálních struktur a proto je potřeba se zabývat současným stavem malých území, faktory a procesy majícími vliv na tato území a především také analyzovat a předpovídat možnosti jejich dalšího rozvoje. Je potřeba uvažovat nad tím, jakým směrem se bude nebo by se mohla daná lokalita v budoucnosti z různých hledisek rozvíjet. Tvoření scénářů možného budoucího rozvoje lokálních struktur

má v dnešní době velký význam a proto je právě tvorba scénářů hlavním cílem mé diplomové práce.

8. Předmět zkoumání (vlastní předmět práce [zasazení „do vědy“]):

Existují různé metody analýzy současného stavu vybraného území a prognózování vývoje budoucího. Technik k předpovídání budoucího rozvoje je několik. Důležité je se zaměřit na určitou modelovou lokalitu a vycházet ze současného kontextu této lokality. Příkladem může být i EIA nebo SEA. V EIA jde především o vyhodnocování možného vlivu na životní prostředí (ale i jiných dimenzí) v případě provedení určitého projektu, SEA se pak zaměřuje na posuzování možných vlivů, pozitivních i negativních, v případě uskutečnění určité koncepce či strategie. Hlavními metodami prognózování je však metoda *explorace*, modelování a tvorba scénářů. Za nejproduktivnější metodu považuji tvorbu scénářů a proto jsem si tuto metodu zvolila jakožto základ práce. Scénáře a jejich vytváření spadají do oblasti tzv. *postnormální vědy*. Pojem „scénář“ může mít různé definice, obecně ho můžeme chápat jako popis budoucího stavu, ale zároveň je jeho součástí i popis cesty ze současného stavu do stavu budoucího. Pro vytváření scénářů je důležitá také analýza *DPSIR*, jejíž základním principem je odhadování budoucnosti na základě interpretace minulosti. Konkrétně jde o identifikaci *hnacích sil* (*driving forces*), *tlaků* (*pressure*), *stavu* (*state*), *dopadů* (*impact*), *odpovědí* (*response*) působících v daném území. Tvorba scénářů je kreativní způsob předvídaní budoucího vývoje a i když s sebou nese určitou míru nejistoty, může vést ke snížení a vyhnutí se různým rizikům – tzv. *černým labutím* (*neočekávaným a nepředpokládaným událostem*, které se vyskytují s velmi malou pravděpodobností, ale mohou nastat kdykoliv). Vedle tohoto přínosu může prognózování a tvorba scénářů vést i ke snížení celkové míry nejistoty ohledně budoucího vývoje místní i širší společnosti.

9. Hlavní vstupní hypotéza nebo hypotézy (2–4 na výběr); pro práci 1–2, možno však formulovat výzkumné otázky, event. jen výzkumný problém:

Práce nebude obsahovat stanovení konkrétních hypotéz. Základem práce bude stanovení hlavního výzkumného problému: půjde o pokus **vytvořit důvěryhodné scénáře vývoje relativně malého území** a v obecné rovině o zjišťování předpokladů tvorby těchto scénářů.

10. Metodologický postup: metody a techniky, které budou v práci použity:

Výzkum bude spadat do kategorie kvalitativního výzkumu. Základem bude cca 15 polostandardizovaných rozhovorů s vybranými respondenty – se zásadními představiteli a názorovými vůdci v Manětíně (tzv. „*opinion leaders*“). Stěžejními respondenty budou starosta města, případně zástupci úřadu a dále někteří zastupitelé, ale i někteří „obyčejní“ občané. Výběr respondentů se bude částečně opírat o tzv. metodu *sněhové koule* a nasycenost vzorku. Základní kostra rozhovorů bude již vycházet ze *SWOT* analýzy – půjde především o hledání silných a slabých stránek, hrozeb a příležitostí na Manětínsku a stanovení *hnacích sil* v kontextu modelu *DPSIR*. Druhým krokem bude analýza rozhovorů, identifikace konkrétních slabých a silných stránek a *hnacích sil* působících v této lokalitě. Ve třetím kroku budou identifikovány dvě hlavní *hnací síly*, jež se ve čtyřech kombinacích stanou ve čtvrtém kroku základem pro tvorbu samotných scénářů. Závěrem pak bude interpretace těchto scénářů ve vztahu k trvale udržitelnému rozvoji, ale také zhodnocení jejich plauzibility a významu pro Manětínsko jako takové.

11. Cíl DP (kromě ověření hypotéz a teoretického přínosu např. *praktický přínos*, vypracování metodologie, základ pro řešení problémů v praxi atd.):

Cíle práce jsou dva. Za prvé vyhodnocení možných alternativ budoucího rozvoje Manětínska s důrazem na intenzitu hybných sil a procesů působící v této lokalitě, za druhé otestování možností scénářů. Práce bude mít praktický přínos v tom smyslu, že ukáže, zda a

jakým způsobem je možné vytvořit důvěryhodné scénáře pro danou lokalitu na místní úrovni. Vytvoření scénářů pak může mít praktický přínos i pro samotné představitele Manětína při rozhodování na místní úrovni (v rámci tvorby různých vyhlášek, územního plánování, podnikatelských strategií apod.).

12. Čím budou rozšířeny dosavadní znalosti (vědecká „přidaná hodnota DP“):

Přínosem diplomové práce může být snížení nejistoty ohledně budoucího vývoje Manětínska. Práce bude mít především empirický přínos na základě výzkumu této lokality. Půjde o empirické zhodnocení možností nebo naopak problémů rozvoje v budoucnosti.

13. Jaké bude (bude-li) jejich teoretické zobecnění a přínos:

Teoretickým přínosem práce bude příspěvek k teorii tvorby scénářů budoucího rozvoje a to především na příkladu scénářů týkajících se relativně malého území. Na základě práce bude možné zhodnotit některá úskalí, výhody a nevýhody této metody.

14. Struktura DP (předběžný obsah – názvy oddílů a kapitol):

I. ÚVOD

II. TEORETICKÁ ČÁST

a. Prognostické metody

i. Prognostika

ii. Futurologie

b. Přiblížení vybrané lokality

i. Geografická poloha a přírodní charakteristika

ii. Historie města

iii. Životní prostředí a využívání území

iv. Cestovní ruch

v. Demografie

vi. Občanská vybavenost obce, spolupráce obcí a místní aktivity

vii. Kulturní charakteristiky a specifika

viii. Zhodnocení pozitiv a nedostatků Manětína a okolí

c. Popis výzkumného problému

d. Cíle práce

e. Metodologie práce

i. Výběr respondentů

ii. Polostandardizované rozhovory

iii. SWOT analýza a model DPSIR

iv. Identifikace hlavních hnacích sil

v. Tvorba scénářů

III. PRAKTICKÁ ČÁST

- a. Popis procesu analýzy rozhovorů
  - b. Popis procesu identifikace základních hybných sil
  - c. Popis současného stavu a vymezení hlavních bodů obsahu scénářů
  - d. Scénáře budoucího rozvoje Manětínska (podle intenzity hybných sil)
    - i. Scénář A
    - ii. Scénář B
    - iii. Scénář C
    - iv. Scénář D
  - e. Vyhodnocení a interpretace scénářů
- IV. ZÁVĚR
- V. ZDROJE
- VI. PŘÍLOHY

15. Předběžná bibliografie k tématu: utřídit: sociologické metody, prognostika, Manětínsko

- Metodologická literatura:

HENDL, J.: *Kvalitativní výzkum*. Praha: Portál 2005.

SILVERMAN, D. *Ako robiť kvalitatívny výskum: praktická príručka*. Bratislava: Ikar 2005.

- Prognostika, scénáře:

POTŮČEK, M. a kol. *Jak jsme na tom. A co dál. Strategický audit České republiky*. Praha: CESES, SLON, 2005.

ZEMAN, M. *Varovná prognostika*. Praha: Horizont a.s., 1998.

KOL. AUTORŮ. *Scénáře pro Českou republiku*. České Budějovice: INPRESS. 1998.

NOVÁČEK, P. *Křižovatky budoucnosti*. Směřování k udržitelnému rozvoji a globálnímu řízení. Praha: G plus G, 1999.

ŠTĚDRONĚ B. *Prognostické metody a jejich aplikace*. Praha: C.H. Beck. 2012.

POTŮČEK, M. *Poznávání budoucnosti jako výzva*. Praha: Karolinum, 2011.

- Literatura o Manětínsku:

KOČKA, V. *Dějiny politického okresu kralovického*. Muzeum T.G.M. Rakovník. 2010.

BUKÁČOVÁ, I./ FÁK, J./FOUD, K. *Severní Plzeňsko II*. Nakladatelství Českého lesa, Domažlice. 1997.

MATUŠKOVÁ, M. *Manětín a jeho části*. Město Manětín. 2012.

MUSIL, Jiří/ MÜLLER, Jan. 2006. *Vnitřní periferie České republiky, sociální soudržnost a sociální vyloučení*. Praha: CESES FSV UK.

ZAHRADNICKÝ, Jiří/ MACKOVČIN, Petr. 2004. *Plzeňsko a Karlovarsko: Chráněná území ČR*. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR.

DOKOUPIL, Jaroslav/ MATUŠKOVÁ, Alena. 2005. *Rozvojový potenciál Plzeňského kraje*. Západočeská univerzita v Plzni.

16. Předpokládaný vedoucí DP: PhDr. Ivan Rynda

17. Důvod volby tématu (dosavadní znalosti, zájem, praxe a zájem studenta):¹

Při výběru tématu hrál roli zájem dozvědět se něco nového o lokalitě, ve které jsem vyrůstala – o Manětíně. Absolvování kurzu Tvorba krajinných scénářů a rada Dr. Ivana Ryndy mě přivedla na myšlenku zaměřit se v práci na tvorbu scénářů ve vybrané lokalitě. Za výhodu tohoto tématu pokládám možnost zapojení vlastní kreativity (ale zároveň zachování logičnosti a metody práce).

Datum: 30. června 2013

diplomant

vedoucí DP

vedoucí katedry SKE

---

¹ nepovinné